

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Geliştirme Daire Başkanlığı

TALİM ve TASHİH-İ HURUF
HİZMET İÇİ EĞİTİM PROGRAMI

ANKARA

2021

Bu programın hizmet içi eğitimlerde uygulanması, tarihli
vesayılı onay ile uygun görülmüştür.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	4
I. PROGRAMIN HEDEFİ.....	4
II. PROGRAMIN YAPISI VE UYGULAMA ESASLARI.....	5
III. DERSLER VE KREDİLERİ TABLOSU.....	8
IV. DERSLER, KONULAR, KAYNAKLAR VE AÇIKLAMALAR.....	9
A. KUR'ÂN-I KERÎM.....	9
1. TALİM VE TECVÎD UYGULAMALARI.....	9
2. TALİM ÜZERE YÜZÜNE OKUMA.....	12
3. TALİM ÜZERE EZBERE OKUMA.....	13
B. KUR'AN-I KERİM MEÂLİ.....	14
C. İLMİHAL BİLGİSİ.....	15
D. DİNÎ MÛSİKİ.....	17
E. DİN GÖREVLİLİĞİ/KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİLİĞİ FORMASYONU.....	19
1. DİN GÖREVLİLİĞİ FORMASYONU.....	19
2. KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİLİĞİ FORMASYONU.....	22

GİRİŞ

Kur'an-ı Kerim'in usûlüne uygun okunması, her şeyden önce ona saygının bir gereğidir. Bundan dolayı Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumayı önemsemiş ve asr-ı saadetten beri bununla ilgili eğitimi hiçbir zaman ihmal etmemişlerdir. Hz. Peygamber'in (s.a.s) Kur'an-ı Kerim'i ashabına ağır ağır okuması, tertil üzere ve güzel sesle okuyanları övmesi kıraat eğitim ve öğretiminin temelini oluşturmuştur. Müslümanlar hem ibadetlerinde hem de müstakil olarak kıraat ettiklerinde Kur'an-ı Kerim'i usûlüne uygun olarak okumaya özen göstermişlerdir.

Topluma din hizmeti sunma noktasında Kur'an kursu öğreticileri, imam-hatipler ve müezzin-kayyımlar ön plâna çıkmakta ve çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu bakımdan söz konusu personelin Kur'an-ı Kerim'i güzel ve usûlüne uygun okuma konusunda yeterli donanıma sahip olmaları gerekmektedir. Bu konuda karşılaşılan olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla, Başkanlığımız tarafından Kur'an-ı Kerim'i talim ve tecvid üzere okumaya yönelik eğitim programları geliştirilmekte, hizmet içi eğitim ve seminerler düzenlenmektedir

Kur'an-ı Kerim'i telaffuz, ses, mana vb. özelliklere göre okuyan personel yetiştirmeyi hedefleyen hizmet içi eğitim programlarından biri de Tashih-i Huruf Hizmet İçi Eğitim Programıdır. Söz konusu program ile camilerimizde görev yapan imam-hatiplerin Kur'ân-ı Kerîm kıraatindeki eksikliklerini giderilmesi ve kıraat ilminin öngördüğü esaslara uygun ses ve mûsikî eğitimi alarak Başkanlığımızı yurt içi ve yurt dışında temsil etmeleri açısından önemli kazanımlar elde edilmiştir. Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan dini yüksek ihtisas/eğitim merkezlerindeki alanında uzman eğitim görevlilerinin nezaretinde gerçekleştirilen söz konusu programdan 2006 yılından bugüne kadar yaklaşık 10 bin personel istifade etmiştir.

Başkanlığımız 2021-2022 eğitim döneminden itibaren personelin Kur'an tilaveti alanında yeterliklerinin geliştirilmesi ve cami hizmetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi amacıyla kıraat alanında program çeşitliliği sağlayarak yeniden bir yapılanmaya gitmiştir. Bu bağlamda temelini kıraat eğitiminin oluşturduğu üç aydan 36 aya kadar süren ve mahallinde başlayıp dini yüksek ihtisas/eğitim merkezlerinde devam eden yeni hizmet içi eğitim programları geliştirilmiştir. Bu programlardan biri de "Talim ve Tashih-i Huruf Hizmet İçi Eğitim Programı"dır.

Talim ve Tashih-i Huruf Hizmet İçi Eğitim Programı uzun süreli hizmet içi eğitimlere katılma imkânı bulamayan personele yönelik mahallinde uygulanmak üzere Kur'an-ı Kerim alanında sahip oldukları bilgi ve becerilerini geliştirme, Kur'an kıraatlerindeki eksiklikleri giderme, görev bilincini artırma, motivasyonu sağlama ve mesleki formasyonlarına katkıda bulunmak amacıyla geliştirilmiştir.

I. PROGRAMIN HEDEFİ

Bu programın hedefi; Başkanlık teşkilatında görev yapan personelin Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun talim ve tecvid üzere okuma ile mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmenin yanı sıra değişen ve gelişen şartlara göre kendilerini yenileme ve geliştirmelerine katkıda bulunmaktır.

Programda öngörülen öğrenmeleri başarıyla gerçekleştiren her kursiyer;

1. Din hizmetinin gerektirdiği meslekî bilgi ve beceriye sahip olur.
2. Kur'an-ı Kerim'i doğru okumanın önemini kavrar.
3. Kur'an-ı Kerim'i doğru ve usûlüne uygun olarak okur.
4. Kıraatle ilgili temel kavramları tanımlar.
5. Kur'an harflerini mahreçlerine ve sıfatlarına uygun olarak seslendirir.
6. Tecvid kurallarını bilir ve uygular.
7. Doğru okuma ve ezberleme yöntem ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olur.
8. Kur'an'dan belli bölümleri talim üzere ezbere okur.
9. Talim üzere aşır okuma becerisi kazanır.
10. Ezberlediği sûrelerin anlamlarını bilir.
11. Kur'an-ı Kerim mealini yapma ilke ve yöntemlerini bilir.
12. İlmihal bilgilerini geliştirir.
13. Kur'ân okumada temel makamları bilir ve uygular.
14. Cami mûsikîsinin icrasında sesini doğru kullanma becerisi kazanır.
15. Dini gün ve geceler ile bazı merasimlerde yapılacak duaları bilir ve uygular.
16. Uyguladığı eğitim programlarının temel özelliklerini açıklar.
17. Öğreticilik formasyonu ile ilgili sahip olduğu bilgi ve becerilerini geliştirir.

II. PROGRAMIN YAPISI VE UYGULAMA ESASLARI

1. Bu program; haftada 20 saat olarak uygulanır.
2. Programın uygulanmasında "Dersler ve Kredileri Tablosu" esas alınır.
3. Program, "Talim ve Tecvit Uygulamaları", "Talim Üzere Yüzüne Okuma", "Talim Üzere Ezbere Okuma", "Kur'ân-ı Kerîm Meâli", "İlmihal Bilgisi", "Dinî Mûsiki" ve "Din Görevliliği/Kur'an Kursu Öğreticiliği Formasyonu" derslerinden oluşmaktadır.
4. Program geliştirilirken; muhatabı merkeze alan ve ona uygun yöntem ve teknikleri kullanmayı öngören; bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran ölçme ve değerlendirmeyi temel kabul eden, esnek çerçeve öğretim programı anlayışı benimsenmiştir.
5. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumanın, sesin güzelliğinden önce Kur'an'ın usûlüne uygun ve doğru bir şekilde okunmasıyla alakalı olduğu gerçeği temel hareket noktası olmalıdır.

6. Kur'an-ı Kerim öğretiminde kursiyerlerin bireysel yetenek ve ihtiyaçlarının farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
7. Eğitimde kullanılacak yöntem ve tekniklerde işlevsellik esas alınmalıdır.
8. Kursiyerlerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.
9. Kursiyerlerin seviye tespitleri yapılarak, yeterli olmadıkları hususlar ve hataları kendilerine fark ettirilmelidir.
10. Kursiyerlerin derse hazırlıklı olarak gelmeleri teşvik edilmeli, ilgili bölümlerin ve tecvid kurallarının dersten önce gözden geçirilmesi sağlanmalıdır.
11. Kur'an-ı Kerim alanında yer alan derslerin ilk 5-10 dakikasında harf talimi yapılmalıdır.
12. Kur'an-ı Kerim ve tecvit öğretiminde teorik bilgiden ziyade uygulamaya ağırlık verilmelidir.
13. Ezbere okunacak âyet ve sûreler, yeterince yüzünden okunmalıdır.
14. Yapılan eğitim etkinliklerinde zamanı verimli kullanma ilkesi daima göz önünde bulundurulmalıdır.
15. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumanın yeteneğe bağlı bir yanının da bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Eğitimin bir süreç olduğu ilkesinden hareketle kursiyerlerin zaman içerisindeki ilerlemeleri dikkate alınmalı, öğretim hedef ve beklentileri bu ilke doğrultusunda belirlenmelidir.
16. Yanlış telaffuzların ve hatalı okumaların önüne geçebilmek amacıyla doğru bir şekilde okuma çalışmalarına öncelik verilmelidir. Kursiyerlerin yanlış ve varsa hatalı okumaları tespit edilerek, bu okuyuşları kendilerine fark ettirilmelidir.
17. Yüzünden okunacak veya ezberlenecek bölümdeki telaffuzu zor, dikkat edilmesi gereken yerler kursiyerlere önceden bildirilmeli ve üzerinde ayrıca durulmalıdır.
18. Tilaveti zor âyet ve sûreler öncelikle öğretici tarafından birkaç kez okunmalıdır. Bu aşamada ülkemizde Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyan kâriilerin örnek okuyuşlarından da yararlanılmalıdır.
19. Her bir kursiyere Kur'an-ı Kerim'i usûlüne göre okuma konusunda yeterince uygulama yapma imkânı verilmelidir. Hatalı okumaların, önce okuyucu, daha sonra da diğer kursiyerler tarafından bulunması ve açıklanması sağlanmalıdır.
20. Ezbere okunacak bölümler uygun parçalara bölünerek önce her bir kursiyere okutulmalı daha sonra koro halinde okunmalıdır.
21. Kursiyerlere doğru okuma ve ezberleme yöntem ve teknikleri hakkında bilgi desteği sağlanmalıdır.
22. Kur'an-ı Kerim öğretiminde çeşitli görsel-işitsel araç-gereçlerden yararlanılmalıdır.
23. Öğrenme-öğretme etkinliklerine mümkün olduğunca bütün kursiyerlerin aktif katılımı sağlanmalıdır.

24. Öğrenme ortamı, kursiyerlerin özellikleri de dikkate alınarak hazırlanmalı, kalabalık sınıflar oluşturmaktan kaçınılmalıdır.
25. Öğrenmenin bütün aşamalarında uygun ölçme ve değerlendirmelere yer verilmelidir. Her bir kursiyer için oluşturulacak bilgi fişinde, ders takibiyle birlikte hatalı telaffuzlar ve ezber yanlışları işaretlenmelidir.
26. Değerlendirme ve başarı kriterleri, önceden belirlenerek o doğrultuda bir değerlendirme yapılmalıdır.

III. DERSLER VE KREDİLERİ TABLOSU

S. NO	DERSİN ADI		SAATİ	
1.	Kur'ân-ı Kerîm	Talim ve Tecvîd Uygulamaları	20 Saat	120
		Talim Üzere Yüzüne Okuma	60 Saat	
		Talim Üzere Ezbere Okuma	40 Saat	
2.	Kur'ân-ı Kerîm Meâli		24	
3.	İlmihal Bilgisi		24	
4.	Dinî Mûsiki		48	
5.	Din Görevliliği/Kur'an Kursu Öğreticiliği Formasyonu		24	
TOPLAM			240	

IV. DERSLER, KONULAR, KAYNAKLAR VE AÇIKLAMALAR

A. KUR'ÂN-I KERİM

1. TALİM VE TECVİD UYGULAMALARI

KREDİ	KONU	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
20	<ul style="list-style-type: none">❖ Kur'an Öğretiminin Mahiyeti ve Önemi❖ Asım Kıraati Hafs Rivayetinin Temel Özellikleri❖ Kur'an Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler❖ Tecvidin Tanımı, Amacı ve Önemi❖ Harflerin Mahreçleri❖ Harflerin Sıfatları❖ Harflerin Seslendirilmesi❖ Medler<ul style="list-style-type: none">• Medd-i tabii• Medd-i muttasıl• Medd-i munfasıl• Medd-i ârız• Medd-i lâzım• Medd-i lîn❖ İdğamlar<ul style="list-style-type: none">• İdğam-ı misleyn• İdğam-ı mutecâniseyn	<ul style="list-style-type: none">• Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları (Tecvid).• Davut Kaya, Tecvitli Kur'an Okuma Rehberi.	<ul style="list-style-type: none">✓ Etkin ve verimli bir din hizmeti sunmak için, Kur'an-ı Kerim'i doğru ve usûlüne uygun okumanın üstlendiği merkezî role dikkat çekilecektir.✓ Kursiyerlere Kur'an-ı Kerim'i neden doğru okumak gerektiği örneklerle anlatılacak; Kur'an-ı Kerim tilavetiyle ilgili fıkıh ve kıraat kitaplarından "zelletü'l-kârî" bahsine atıflar yapılacaktır.✓ Harflerin doğru isimleri derste tek tek gösterilecektir. Sıkça hata yapılan harfler üzerinde özellikle durulacaktır. Bu derste harflerin mahreçleri kursiyerlere gösterilecektir. Harflerin telaffuzunda mahreçlerin ne kadar önem arz ettiği vurgulanacaktır. Harflerin isti'la, şiddet, tefhim, istitale gibi öne çıkan zıt ve müstakil sıfatları üzerinde özellikle durulacaktır. Kalın sesli harflerin ince sesli harflerden sıfat yönüyle nasıl ayrıldığı örneklerle gösterilecektir.✓ Harflerin fetha, kesre ve zammeli, medli, şeddeli ve sakin halleri başta olmak üzere farklı durumlarda kazandığı ses özelliklerine dikkat çekilecek, doğru ve yanlış telaffuzları karşılaştırmalı olarak sunulacaktır. Yapılan yaygın hatalara dikkat çekilecek, telaffuzu zor ve hatalı okuma ihtimali yüksek olan harfler koro halinde okuyuştan hemen sonra bütün kursiyerlere

<ul style="list-style-type: none"> • İdğam-ı mutekâribeyn ❖ Sâkin Nûn'un Hükümleri • İdğam-ı maalğunne • İdğam-ı bilağunne • İklâb • İhfâ • İzhâr ❖ Lâm-ı Ta'rifin Hükümleri • İdğam-ı şemsiyye • İzhâr-ı kameriyye ❖ Râ'nın Hükümleri ❖ Lafzatullah'ın Okunuşu ❖ Kalkale ❖ Sakin Mim'in Hükümleri ❖ Zamir ❖ Sekte ❖ Kur'an-ı Kerim Okuma Usûlleri (Tahkîk, Tedvîr, Hadr) ❖ Yaygın Olmayan Tilavet Kuralları (İmâle, İshmâm, Teshîl vb.) ❖ Vakıf ve İbtida' ❖ Kur'an-ı Kerim okumada istiaze ve besmelenin talimi ❖ Sûre başında, iki sûre arasında ve sûre içinde istiâze ve besmelenin hükümleri ❖ Tevbe sûresinin başındaki istiâze ve besmelenin hükümleri 		<p>tek tek telaffuz ettirilecektir.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tecvid kuralları işlenirken konular Talim Üzere Yüzüne Okuma ve Talim Üzere Ezbere Okuma derslerinin içeriği ile ilişkilendirilecektir. ✓ Tecvid kuralları, detaya girilmeksizin teorik bilgiler verildikten sonra yüzüne ve ezbere okunacak sûrelerde uygulamalı olarak işlenecektir. ✓ Kur'an-ı Kerim tilavetinde tahkik, tedvir, hadr usûllerinden bahsedilecektir. Bu usûllerde medlerin hangi mertebelerde uzatılması gerektiği teorik olarak anlatılıp kavratıldıktan sonra öğretici tarafından farklılıklarının altı çizilmek suretiyle uygulamalı olarak gösterilecektir. ✓ Elif-Bâ, yüzünden okuma, ezberleme, tecvit gibi öğrenme alanlarıyla ilgili Kur'an-ı Kerim öğretme yöntem ve teknikleri hakkında temel bilgiler verilecektir. ✓ Muhatap kitleyi tanıma, bireysel farklılıkları ve seviyeyi gözetme, görsellik, işitsellik, kolaylaştırma, öncelik belirleme gibi Kur'an öğretiminde önem arz eden ilkelere dikkat çekilecektir.
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none">❖ Kur'an-ı Kerim Okumada İstiâze ve Bismelenin Talimi❖ Kur'an Tilavetinde Yaygın Hatalar ve Düzeltme Yöntem ve Teknikleri		
--	--	--	--

2. TALİM ÜZERE YÜZÜNE OKUMA

KREDİ	KONULAR	AÇIKLAMALAR
60	<ul style="list-style-type: none">❖ Âl-i İmran Sûresi (İlk 10 sayfa)❖ Enfâl Sûresi❖ Hud Sûresi❖ Yûsuf Sûresi❖ İsrâ Sûresi❖ Kehf Sûresi❖ Muhammed Sûresi❖ Fetih Sûresi❖ Hucurât Sûresi❖ Vâkıa Sûresi❖ Cuma Sûresi❖ Hâkka Sûresi❖ Müddessir Sûresi❖ Kıyâmet Sûresi	<ul style="list-style-type: none">✓ Yüzüne okuyuşlarda, tilavete hangi usûlle başlanmışsa tilavet boyunca aynı usûlün ölçüleriyle devam edilmesi ilkesine özen gösterilecektir.✓ Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okurken tilavete tahkik usûlüyle başlanacaktır. Tahkik usûlünde küçük hataların dahi kolaylıkla ortaya çıkacağı düşünülerek, harflerin mahreçlerindeki ve kelimelerin telaffuzlarındaki hataların düzeltilmesine çalışılacak, harfler arasındaki ses uyumunun sağlanmasına dikkat edilecektir.✓ Medlerin kendi aralarında hangi ölçü ile icra edileceği üzerinde durulacaktır. Buradaki ölçüler ve yapılan hatalar uygulamalı olarak öğretici tarafından gösterilecektir.✓ Daha sonra kursiyerlerden birinin okuması sağlanarak diğer kursiyerlerden bu okuyuştaki hataların bulunması istenecektir. Ders esnasında hatalar öğretici tarafından tashih edilerek hatalı okunan kelime koro halinde düzeltilmiş şekliyle okunacak, gerekirse aynı kelime her kursiyere okutturulacaktır.✓ Her derste kısa da olsa kursiyerlerin tamamına okuma fırsatı verilecektir.✓ İmâle, işmâm, teshil, sekte, ha-i sekt gibi yaygın olmayan tilavet kurallarının geçtiği yerlerdeki doğru okuma usulüyle ilgili kurallar, öğretici tarafından uygulamalı olarak gösterilecektir.

3. TALİM ÜZERE EZBERE OKUMA

KREDİ	KONULAR	AÇIKLAMALAR
40	<ul style="list-style-type: none">❖ Fâtiha Sûresi❖ Bakara Sûresi, 1-5; 255; 285-286.❖ Haşr Sûresi, 22-24.❖ Duha-Nâs Arası Sûreler❖ Yâsîn Sûresi❖ Mülk Sûresi❖ Nebe' Sûresi❖ Rahmân Sûresi <p>❖ Konularına Göre Aşr-ı Şerifler:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hac ve İnfak: Bakara 197-202, Âl-i İmran 92-97, Âl-i İmrân 96-101. Hac 26-33,• Birlik-Beraberlik: Âl-i İmran 102-109.• Düğün-Sünnet: İbrahim 35-41; Furkân 71-77.• Kurban Bayramı: Enâm 79-82, 160-165, Hac 34-38.• Şehitlik ve Taziye: Bakara 153-157, Âl-i İmrân 169-173, Tevbe 111-112.• Ramazan ve Oruç: Bakara 183-186. <p>❖ Mübarek Gün ve Geceler</p> <ul style="list-style-type: none">• Mevlid-i Nebi: Âl-i İmran 144-148; Tevbe 128-129; Ahzâb 40-48, Fetih 27-29.• Miraç Kandili: İsrâ 1-10, Necm 1-18.• Berat Kandili: Duhân 1-8.• Kadir Gecesi: İsrâ 78-84.• Regaip Kandili: Âl-i İmran 190-194, Mümin 7-9.	<p>✓ Kursiyerlerden hafız olanlar, hıfzlarını pekiştirme noktasında öğretici tarafından motive edileceklerdir. Bu bağlamda kursiyerlerin eşleştirilerek hafızlıklarını birbirlerine dinletmeleri sağlanacaktır.</p> <p>✓ Ezbere okunacak yerler, önce yüzünden tedvir usûlü ile okunarak yapılan hatalar düzeltilecektir. Sonra tahkik ve hadr usûlüyle öğretici tarafından dikkatlice okunacaktır. Hatalı okuma ihtimali olan kelimeler tahtaya yazılarak koro halinde okunacaktır. Ayrıca kıraati düzgün olan okuyuculardan örnek tilavetler dinletilecektir.</p> <p>✓ Kursiyerlerin, programdaki ezberlerini öğretici okumadan önce birbirlerine dinletmeleri sağlanacaktır.</p> <p>✓ Konularına göre aşr-ı şeriflerle ilgili örnek liste kursiyerlerle paylaşılarak farklı konulardan olmak üzere kursiyerlerin her hafta bir aşr-ı şerif hazırlayıp okumaları sağlanacaktır. Tilavet örneği sınıfta birlikte değerlendirilecektir.</p>

B. KUR'AN-I KERİM MEÂLİ

KREDİ	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	❖ Ana Hatlarıyla Kur'an Sûreleri ve Temel Konuları	• Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsiri, DİB Yayınları.	✓ Kur'an-ı Kerim Meâli dersi, kursiyerlerin din hizmetlerini etkin ve verimli bir şekilde yürütmeleri, Kur'an'ın anlam dünyasına vakıf olmaları, Kur'anî bir kişilik inşa etmelerini hedefleyecek şekilde yapılandırılacaktır.
	❖ Meâl Okuma İlkeleri		✓ Kur'an-ı Kerim Meali dersine giriş bağlamında surelerin sebab-i nüzulleri, temel konuları vb. hususlar üzerinde kısaca durulacak, Kur'an'ın anlam dünyası ve temel mesajları hakkında farkındalık oluşması için Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsiri'nden surelerin tanıtım bölümlerinin kursiyerlerce okunması sağlanacaktır.
	❖ Fâtiha Sûresi ❖ Bakara Sûresi, 1-5; 255; 285-286. ❖ Haşr Sûresi, 22-24. ❖ Duha-Nâs Arası Sûreler ❖ Yâsîn Sûresi ❖ Mülk Sûresi ❖ Nebe' Sûresi ❖ Rahmân Sûresi		✓ Kur'an-ı Kerim Meâli dersinde yer verilen sûre ve aşırıların anlamlarının kursiyerlere kavratılması esas alınacaktır. ✓ Konular işlenirken gramer konularına girmekten kaçınılacaktır. ✓ Konu-kredi dengesi göz önünde bulundurularak müfredatın planlanan zamanda bitirilebilmesi için kursiyerlerin derse hazırlıklı gelmeleri sağlanacaktır.

C. İLMİHAL BİLGİSİ

KREDİ	KONU	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	<p>A. İTİKAD</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Din ve Dine Olan İhtiyaç ❖ İslam'da Mezhepler ❖ Dini Hükümlerin Kaynakları (Şeri' Deliller) ❖ İman <ul style="list-style-type: none"> • Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehadet • İman ile Amel Arasındaki Bağ • İmanın Sahih ve Makbul Olmasının Şartları • İman, Huzur ve Mutluluk • Tasdik Eden ve İnkâr Eden İnsanlar • İman Esasları <p>B. İBADET</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ İbadet ❖ İslam ❖ Temizlik ❖ Abdest ❖ Teyemmüm ❖ Gusül ❖ Namaz ❖ Oruç ❖ Zekât ❖ Hac ❖ Kurban ❖ Yemin ❖ Adak ❖ Helal ve Haramlar ❖ Günahlar <p>C. AHLAK</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ahlakın Önemi, Kaynağı ve Müeyyidesi 	<p>Ana Kaynak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorularla İslam, DİB Yayınları • “Temizlik ve Namaz”, Din İşleri Yüksek Kurulu FETVALAR, DİB Yayınları • Seyahatte İbadet, DİB Yayınları • Oruç Sıkça Sorulanlar, DİB Yayınları • Zekât Sıkça Sorulanlar, DİB Yayınları • Hac Sıkça Sorulanlar, DİB Yayınları • Kurban Sıkça Sorulanlar, DİB Yayınları • Lütfi Şentürk-Seyfettin Yazıcı, İslam İlmihali. <p>Yardımcı Kaynak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diyanet İlmihali, I-II. • Prof. Dr. Abdurrahman CANDAN, Muhtasar Şafii İlmihali. • https://diniyayinlar.diyaret.gov.tr/sayfa/452(26.07.2021) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İlmihal alanında dersler güncel problemler ve sıkça sorulan sorular bağlamında işlenecektir. ✓ Programın süresince kursiyerlerin İslam İlmihalini ders dışında baştan sona okumaları sağlanacaktır. Ölçme ve değerlendirmede söz konusu kaynak dikkate alınacaktır. ✓ İlmihal konularından kursiyerlerin ihtiyaç ve beklentileri göz önünde bulundurularak özellikle sınıf ortamında işlenmesi gereken hususlar öğretici tarafından belirlenecektir. ✓ Fıkıh kaynaklarından etkin biçimde yararlanabilme, ibadet ve benzeri konulardaki bilgileri temel kaynaklardan hareketle değerlendirebilme yeteneğinin geliştirilmesi hedeflenecektir. ✓ Kursiyerlere muhatapların dini ve manevi hayatlarında karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmaya yönelik kaynaklardan yararlanma becerisi kazandırılacaktır. ✓ İbadet, muamelat ve ahval-ı şahsiyye gibi günlük dini hayatı doğrudan ilgilendiren konularda kursiyerlerin görev yaptıkları yerlerin dini, sosyo-kültürel özellikleri dikkate

	❖ Ahlaki Görevlerimiz		<p>alınarak farklı mezheplerin görüşlerine atıflar yapılacaktır. Özellikle ibadet konularında Hanefi ve Şafii mezhepleri arasındaki görüş ve uygulama farklılıklarına değinilerek, İslam düşünce tarihindeki yorum farklılıklarının bir ayrılık değil zenginlik ve rahmet unsuru olduğu ilkesi üzerinde durulacaktır.</p> <p>✓ Dersin kredisi göz önünde bulundurularak konuların anlatımında ayrıntıya girilmeyecek, sunum, ev ödevi vb. eğitim-öğretim yöntemlerinden yararlanılarak konuların tamamlanması sağlanacaktır.</p> <p>✓ Konular işlenirken öğretici gözetiminde müzakere ve tartışmaya ihtiyaç duyulan meseleler üzerinde ayrıca durulacaktır.</p> <p>✓ Ders işlenirken salt teorik bilgi öğretiminden ziyade bilginin anlamlandırılması hedeflenecektir.</p>
--	-----------------------	--	---

D. DİNÎ MÛSİKİ

KREDİ	KONULAR	AÇIKLAMALAR
48	<ul style="list-style-type: none">❖ Kur'an Tilaveti ve Mûsiki❖ Ses ve Nefes Teknikleri (Diyafrah Çalışmaları)❖ Mikrofon vb. Ses Sistemlerinin Doğru ve Etkin Kullanım❖ Ezan, Kamet ve Sala Uygulamaları• Temel Makamlarda Ezanı, Kameti ve Salayı Usûlüne Uygun Okuma▪ Saba Makamı▪ Uşşak Makamı	<ul style="list-style-type: none">✓ Programın genel amaçları, kazanımları ve dersin kredisi göz önünde bulundurularak dersin uygulama ağırlıklı işlenmesine özen gösterilecektir.✓ Genel olarak mûsiki, makam, ses aralıkları, sınırları ve potansiyeli, sesi ve ses organlarını tanıma, ses sağlığını koruma, diyafram nefesi ve doğru nefes alma, sesin günlük ve mesleki kullanımındaki önemi vb. hususlarda kursiyerlerde farkındalık oluşturulacaktır.✓ Kur'an tilavetinde mûsikinın kullanılmasında tecvid kurallarına bağlı kalınması vurgulanacak, aşr-ı şerifler üzerinde uygulamalar yapılacaktır.✓ Kursiyerlere geniş katılımlı programlar, imamlık-müezzinlik uygulamaları başta olmak üzere dinî mûsiki formlarının icrasında mikrofonu doğru ve etkin kullanma becerisi kazandırılacaktır.✓ Temel makamlarla ilgili öncelikle teorik çerçeve oluşturulacaktır. Makamların özelliklerine, zaman- makam uyumuna değinilecek ve makamlar arasında karşılaştırma imkânı sağlanacaktır.✓ Teorik çerçeve oluşturulduktan sonra temel makamlarda ezan, kamet ve sala uygulamaları öncelikle öğretici, daha sonra da her bir kursiyer tarafından gerçekleştirilecektir.✓ Sala formu, cuma ve cenaze salası olmak üzere iki farklı şekliyle kursiyerlere öğretilecek ve ayrıca uygulaması gerçekleştirilecektir.✓ Ezan, kâmet, sala vb. uygulamalarda Başkanlığımız web sitesi, Diyanet TV ve Başkanlığımızca hazırlanan görsel ve işitsel materyallerden yararlanılacaktır.✓ İlahi, kaside vb. dinî mûsiki formlarından örnekler dinletilerek ses ve makam becerisi kazandırılması amaçlanır. Bu bağlamda Sabâ ilahilerden "Ağla Gözüm ağla gülmezem gayrı", "Gel seninle gidelim Mevlâya Mevlâya vb.;" Uşşak ilahilerden "Şu benim divane gönlüm yine hubdan huba düştü", "Arayı arayı bulsam izini", "Bilmem nideyim Allah Allah aşkın elinden"; Hicaz ilahilerden "Ben bu yolu bilmez idim", "Ey rahmeti bol padişah cürmüm ile geldim sana", "Buyruğun tut Rahmanın tevhide gel tevhide"; Rast ilahilerden "İlim ilim

	<ul style="list-style-type: none">▪ Rast Makamı▪ Segâh Makamı▪ Hicaz Makam	<p>bilmektir”, “Ey güzellerden güzel ruhum”; Segâh ilahilerden “Ben yürürem yâne yâne”, “Ganî Mevlâm nasib etse”; Nihâvend ilahilerden “Ya Rabbi aşkın ver bana/Hû diyeyim döne döne”, “Aşkın ile âşıklar yansın yâ Resûlallah” vb. örneklerden yararlanılabilir.</p> <p>✓ Kursiyerlerin ses ve makam bilgisi kazanımlarının Kur’an tilavetinde uygulanmasında, kursiyerin daha etkin olarak uyguladığı makamları geliştirmesine öncelik verilecektir.</p> <p>✓ Beş temel makam (Saba, Uşşak, Rast, Segâh, Hicaz) yanında dinî mûsikide kullanılan Hüseyini, Hüzzam, Nihavend gibi farklı makamlar hakkında da genel bilgi verilecektir.</p>
--	--	--

E. DİN GÖREVLİLİĞİ/KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİLİĞİ FORMASYONU

1. DİN GÖREVLİLİĞİ FORMASYONU

KREDİ	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
10	<ul style="list-style-type: none">❖ İmam-Hatiplik ve Müezzinliğin Din Hizmetlerindeki Yeri ve Önemi❖ Din Görevliliğinde Adâb ve Erkân❖ Dualar, Merasimler ve Gündemli Konuşmalar<ul style="list-style-type: none">• Dualar<ul style="list-style-type: none">▪ Namaz Duaları▪ Cenaze Duaları▪ Nikâh Duası▪ Hatim Duası▪ Yemek Duası▪ Ezan Duası▪ Sabah Namazı Tesbihatı▪ Yağmur Duası vb.• Merasimler ve Gündemli Konuşmalar<ul style="list-style-type: none">▪ Sünnet Merasimi▪ Nişan Merasimi▪ Nikâh Merasimi▪ Düğün Merasimi▪ Cenaze Merasimi▪ Hatim Merasimi▪ Hacı Uğurlama Merasimi▪ Müessese Açılışı▪ İsim Koyma Merasimi▪ İhtida Merasimi❖ Mübarek Gün ve Geceler	<ul style="list-style-type: none">• Din Görevlisi Rehberi, DİB Yayınları.• Komisyon, Din Görevlisinin Hatıra Defteri, DİB Yayınları.• Cemal Sofuoğlu, Açıklamalı Büyük Dua Kitabı.• Bahattin Akbaş-İsmail Karagöz-Muhlis Akar-Yaşar Yiğit-Zafer Koç, Dualar.• Mustafa Sabri Küçükaşçı, “İmam”, DİA, c. 22, s. 178-181.• Kemal Beydilli, “Osmanlı Devleti’nde İmamlık”, DİA, c. 22, s. 181-186.	<ul style="list-style-type: none">✓ Etkili bir din hizmetinin sunumunda imam-hatiplik ve müezzinliğin önemine değinilecek bu bağlamda din görevlisinde bulunması gereken temel niteliklerin neler olduğu üzerinde durulacaktır.✓ Program kapsamında tespit edilen dualar eğitim öncesinde öğretici tarafından hazırlanarak kursiyerlerle paylaşılacak ve söz konusu dualar ders esnasında önce öğretici sonra da her bir kursiyer tarafından okunacaktır.✓ Dualarda makamsız, düz bir okuyuş tercih edilerek harflerin doğru bir şekilde telaffuzuna özellikle vurgu yapılacaktır. Bu esnada sesin nasıl ayarlanması gerektiği, kelimelerde hangi durumlarda ve nerelerde vurgu yapmanın doğru olacağı öğretici tarafından gösterilecektir. Bu duaların meclisin durumuna göre fazla uzatılmaması hususu ayrıca ifade edilecektir.✓ Program veya merasimlerin içeriğine uygun olarak Arapça duaların yanında Türkçe dualara da yer verilecek

10	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Namazın Usûlüne Uygun İcrası <ul style="list-style-type: none"> • Beş Vakit Namaz • Cuma Namazı • Teravîh Namazı • Bayram Namazı • Cenaze Namazı 	<ul style="list-style-type: none"> • İrfan Yücel, “Cumhuriyet Döneminde İmamlık”, DİA, c. 22, s. 186-188. • Diyanet İlmihali, I-II. 	<p>ve kursiyerlere programın gündemine uygun konuşma yapabilme becerisi kazandırılacaktır.</p> <p>✓ Her kursiyer, programda yer verilen merasimlerin icrası, yapılabilecek dualar ve bu merasimlere uygun 10-15 dakikayı geçmeyen konuşmalar hazırlayacak ve bu konuşmaları irticalen yapma becerisi kazanacaktır. Ayrıca şehit cenazesi, doğal afet vb. özellik arz eden durumlarda icra edilecek merasimlerde din görevlisinin göz önünde bulundurması gereken ilkelere vurgu yapılacaktır.</p> <p>✓ İmam-hatip ve müezzin-kayyımların beş vakit namaz başta olmak üzere cemaatle kılınan namazların icrasında; sûre tercihleri ve çeşitliliği, cemaatin hazır bulunuşluğunu gözetme, empati yapma gibi usûlle alakalı temel ilkelere yer verilecektir.</p> <p>✓ Namaz, hutbe, kâmet, tesbihat vb. pratik din hizmetlerinin uygulanmasında Hanefî mezhebi ile Şafîî mezhebi arasındaki temel farklara değinilecek ve bu hususlar uygulamalı olarak gösterilecektir.</p>
4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Hitâbet ve Dini Hitâbet Kavramları ❖ Cami İçi Dini Hitâbet <ul style="list-style-type: none"> • Hutbe <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tanımı, Yer ve Zamanı ▪ Hükümü ve Şartları ▪ Duaları ▪ Hazırlanması ▪ Sunumu ▪ Değerlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Din Görevlisi Rehberi, DİB. Yayınları. • İsmail Lütî Çakan, Dini Hitabet (Çeşitleri, İlkeleri, Örnekleri). • Abdurrahman Çetin, Hitabet ve İrşad (Din Hizmetlerinde İletişim ve Güzel Konuşma). 	<p>✓ Hitâbet ve dini hitâbet kavramları açıklanarak, hutbe ve vaaz gibi dini hitâbet türlerinin nasıl hazırlanması gerektiğine dair kursiyerlerin yeterli düzeyde bilgilendirilmesi hedeflenecektir.</p> <p>✓ Konular işlenirken hutbe ve vaazın bilgi verme yanında bir davranış geliştirme vasıtası olduğu</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Vaaz▪ Tanımı, Yer ve Zamanı▪ Duaları▪ Hazırlanması▪ Sunumu❖ Değerlendirilmesi		<p>vurgulanacaktır.</p> <p>✓ Kursiyerlerin hutbe-vaaz hazırlama, sunma ve değerlendirme hususlarındaki becerileri geliştirilecektir. Bu bağlamda her bir kursiyerin en az bir hutbe ve bir vaaz hazırlayarak sunması sağlanacaktır.</p> <p>✓ Şafii mezhebindeki uygulama farklılıkları üzerinde ayrıca durulacaktır.</p> <p>✓ Bu alanın teori kısmı kısa tutulacak, konuyla ilgili gerekli altyapı oluşturulduktan sonra daha çok uygulamaya ağırlık verilecektir.</p> <p>✓ Bütün kursiyerlerin alanın hedeflerine ulaşip ulaşmadıkları uygulama esnasında kontrol edilecektir.</p> <p>✓ Hutbe dualarında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Din Hizmetleri Genel Müdürlüğüne belirlenen ve “Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü Uygulama Genelgesi” ekinde yer alan duaların ezberlenmesi sağlanacaktır.</p>
--	--	--	--

2. KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİLİĞİ FORMASYONU

KREDİ	KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kur'an Kursu Öğreticiliğinin Başkanlık Hizmetlerindeki Yeri ve Önemi ❖ Hafızlık ve Yaygın Din Eğitimi Programları (Amaç, Kazanım, İçerik ve Uygulama Esasları) ❖ Eğitimle İlgili Temel Kavramlar ❖ Yaygın Din Eğitiminin Temel Nitelikleri ❖ Öğretmenlik Mesleğine Giriş ❖ Sınıf Yönetimi ❖ Çocukluk ve Ergenlik Dönemi Gelişim Özellikleri <ul style="list-style-type: none"> • Hafızlık ve Yaygın Din Eğitiminde Muhatap Kitleyi Tanımının Önemi ❖ Din Öğretimi Yöntem ve Teknikleri ❖ Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ❖ Eğitim Öğretimde Materyal Geliştirme ❖ Eğitim Öğretimde Teknolojiden Yararlanma ❖ Etkili İletişim ve Rehberlik ❖ Hitabet ve Cami İçi Dînî Hitabet <ul style="list-style-type: none"> • Hutbe <ul style="list-style-type: none"> ▪ Duaları • Vaaz <ul style="list-style-type: none"> ▪ Duaları 	<ul style="list-style-type: none"> • Ed. Şaban KARAKÖSE, Etkili Din Öğretimi (TİDEF Yayınları). • Ahmet KOÇ, Din Eğitiminde Etkili İletişim, DİB Yayınları. • Komisyon, Din Görevlisinin Hatıra Defteri, DİB Yayınları. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Din eğitiminin önemine ve tarihsel sürecine temas edildikten sonra etkili bir din eğitiminde, öğreticide bulunması gereken temel nitelikler, meslekî bilgi ve formasyonun önemi üzerinde durulacaktır. ✓ Başkanlığımız tarafından geliştirilen ve Kur'an kursu eğitimlerinde uygulanmakta olan programlarla ilgili kursiyerler bilgilendirilerek programların belirlenen hedef ve kazanımlara ulaşması için dikkat edilmesi gereken hususlar üzerinde durulacaktır. ✓ Eğitim, örgün eğitim, yaygın eğitim, pedagoji, andragoji vb. kavramlar açıklanarak yaygın eğitim ile örgün eğitim arasındaki temel farklara işaret edilecektir. ✓ Kur'an kursu eğitimlerinde çocuk, genç ve yetişkinlerin özellikleri, öğrenme güçlükleri, takip edilmesi gereken ilke ve yöntemler hakkında bilgiler verilecektir. Aynı şekilde muhatap kitleyi tanıma, bireysel farklılıkları gözetme, görsellik, işitsellik, kolaylaştırma, seviyeyi gözetme, öncelik belirleme gibi eğitim öğretimde dikkat edilmesi gereken ilkelere değinilecektir. ✓ Modern eğitim bilimlerinde ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel bilgiler verildikten sonra Kur'an kursu eğitimi özelinde öğrencilerin gelişim düzeyi ve başarılarının etkin bir şekilde nasıl tespit edileceğine yönelik somut örneklerden de hareket edilerek rehberlik edilecektir.

			<ul style="list-style-type: none">✓ Derslerin teorik ve takdir ağırlıklı anlatımı yerine öğrenci merkezli bir yaklaşımla ve uygulama ağırlıklı işlenmesi konusunda farkındalık kazandırılacaktır.✓ Kur'an kursu eğitimlerinde öğrenme, öğretme, iletişim ve üretim aracı olarak bilgisayar, projeksiyon vb. eğitsel materyal kullanımının önemi üzerinde durulacaktır.✓ Sağlıklı bir eğitim ortamının oluşmasında etkili iletişimin önemine vurgu yapılır, bu bağlamda dil ve üslup, beden dili, mekân dili gibi unsurların iletişimdeki etkisine değinilecektir.✓ Etkili iletişim, rehberlik ve dini danışmanlık konularının anlatımında konuyla ilgili ayetlerden, hadislerden ve günümüzden örneklere yer verilecektir.✓ Cuma ve bayram hutbe duaları ile vaaz duaları öğretici tarafından sınıf ortamında usulüne uygun olarak okunacak; her bir kursiyerin de duaları aynı usul üzere irticalen okumaları sağlanarak okuyuşlardaki hatalar tashih edilecektir.✓ Kursiyerlerin kadın Kur'an kursu öğreticileri olması durumunda hitabet alanında sadece vaaz duaları işlenecektir.
--	--	--	---